Vleermuissporen in de klei

Onder de vele objecten die in Nederland jaarlijks bezocht worden om overwinterende vleermuizen te inventariseren, vallen ook enkele Limburgse mergelgroeven. Zo brengen we als Vleermuiswerkgroep van de Zoogdiervereniging elk jaar één keer per winter met een klein groepje vleermuiskenners een bezoek aan Groeve De Heide in Valkenburg. Tijdens de laatste telling die op 6 januari 2017 werd gehouden, deden we hier een bijzondere waarneming.

Zomer Bruijn (tekst en foto's)

Watervleermuis.

We waren in een bepaald gedeelte van de groeve terechtgekomen waar de bodem bedekt was met een enkele centimeters dikke laag, pure lössklei, die een mooie oranjebruine kleur had. In deze klei waren duidelijk meerdere sporen te zien: zo vielen onmiddellijk de grote voetstappen op, van mensen die hier eerder hadden gelopen (foto 1). Ook zagen we sporen die we niet direct konden thuisbrengen: zo waren op meerdere plekken vele tientallen tot honderden ondiepe rechte groeven in de natte klei te zien, die een lengte hadden van ongeveer drie tot tien centimeter en een breedte van zes tot elf millimeter (foto 2).

Wie of wat zou deze zeer talrijke sporen veroorzaakt hebben? Uiteindelijk kreeg ik het idee dat ze afkomstig waren van vleermuizen, die hier water wilden drinken. Gedurende de periode dat er een laag water in de groeve had gestaan, konden de hier aanwezige vleermuizen op deze plek drinken, door met geopend bekje zeer laag over het water te vliegen, waarbij hun onderkaakje het oppervlak raakte en het water vanzelf naar binnen spoelde. Dit is de gebruikelijke manier waarop vleermuizen drinken tijdens hun nachtelijke vlucht. Na verloop van tijd zal het water in de groeve langzaam in de mergelbodem zijn gezakt, waarna er alleen een gladde laag natte klei overbleef. Deze gladde laag zal door de sonar van de vleermuizen wellicht nog steeds voor wateroppervlak zijn aangezien. Toen ze daar vervolgens vliegend van wilden drinken, zullen ze met hun onderkaakje de groeven in de klei veroorzaakt hebben!

Ik voelde me gesteund in deze verklaring, doordat ik ooit heb meegemaakt hoe twee dorstige dwergvleermuizen die in een schoolgebouw opgesloten zaten, daar voortdurend over de gladde linoleum vloer vlogen, waarbij hun onderkaakje steeds het linoleum raakte. Zij moeten gedacht hebben dat ze boven een glad wateroppervlak vlogen! Toen ik wat later deze vleermuizen gevangen had om ze buiten weer los te laten, bleken ze allebei een zeer grijs en stoffig kinnetje te hebben opgelopen!

Als we weer teruggaan naar de dorstige vleermuizen in de mergelgroeve, kunnen we ons afvragen wat die zullen doen nadat ze hun bekje vol natte klei hebben gekregen! Slikken ze het natte goedje in, of zuigen ze het vocht eruit en spugen ze de rest daarna uit, of spugen ze de natte modder onmiddellijk uit nadat ze het binnen hebben gekregen? Ik heb in die richting naar een verklaring gezocht en vond op sommige plekken inderdaad vele onopvallende spettertjes of brokjes, die in de natte klei waren weggezakt. Zouden dit werkelijk uitgespuugde kleibrokjes zijn? We zullen het misschien nooit precies te weten komen, maar ook dát kan zijn charme hebben!

Zomer Bruijn, is onder andere actief voor Vleermuiswerkgroep Utrecht

Foto 1. Kleilaag in groeve De Heide met sporen.

Foto 2. Sporen in klei van dorstige vleermuizen.

